

Familie Knoef zet outcross stieren uit drie koefamilies in de markt

Big-stieren maken opgang

De familie Knoef uit Geesteren (OV) is bekend geworden met haar vele honderd- en tientonners, respectievelijk 56 en 21 tot dusver. Minder bekend is dat er ook steeds meer stieren van het bedrijf naar de KI gaan. Na Big Winner lijken Big Malki en Big Spell veelbelovende nieuwkomers.

Het misverstand dat het prefix 'Big' ook maar iets met het grote postuur van Jos Knoef te maken zou hebben, helpen hij en zijn vrouw Ingrid graag uit de wereld. „Big komt van de eerste stier die we aan de KI hebben geleverd“, vertelt Jos. Hij kocht in 1989 voor het eerst embryo's, twee van Blackstar uit een Bell-moeder. Het resulteerde in twee vaarskalveren, een witte en een zwarte. Vader Knoef was niet zo'n voorstander van de investering en beval aan een kalf te veilen. Ze besloten de witte te veilen, die 7.500 gulden zou opbrengen. „Maar van die witte is achteraf niks terechtgekomen. De zwarte hebben we gehouden en zij werd de stammoeder van de Super Star-familie, waaruit ook Big Winner voortkomt. Ze gaf als vaars al 45 liter, iets wat we nog nooit hadden meegemaakt“, herinnert

Jos zich. Hij besloot de koe te spoelen met Mapel Wood Ideal vanwege het exterieur. „De spoeling resulteerde in onze eerste KI-stier, die we Big Deal noemden. Er was een populaire muziekgroep die hier in de buurt vaak speelde die zo heette, Deal zijn de laatste vier letters van Ideal en een stier naar de KI vonden we eigenlijk ook wel een 'big deal'“, verklaart Jos. „Sindsdien hebben we Big voor de namen van al onze dieren gezet, we vonden het wel herkenbaar.“

Droom

Stammoeder Big Etazon Blackstar werd met 89 punten ingeschreven en kwam tot een levensproductie van bijna 140.000 kilo melk, waarmee ze – ondanks haar wat krappe

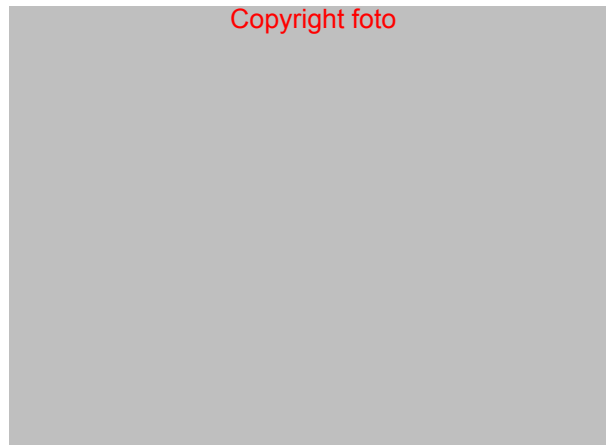
gehalten – ook de barrière van 10.000 kilo vet en eiwit wist te slechten. Haar Ideal-dochter wist haar prestatie te evenaren, terwijl haar dochters van Sunny Boy en Feikje's Pinkpop ook honderdtonner werden. De excellente Pinkpop Star 5 won in 1996 de Oostshow en is de moeder van Super Star 25 (v. Lucky Leo), op haar beurt de moeder van Big Winner (v. Win 395).

Met de doorbraak van Big Winner als fokstier kwam toch wel een droom van Jos Knoef uit, zo erkent hij ruitelijk. Toch had het bij het aan de melk komen van zijn dochters niet zo heel veel gescheeld, of Big Winner was nooit fokstier geworden. Zijn vaarsen scoren negatief voor kilo's melk en ook ondergemiddeld voor celgetal. Later bleek dat zijn dochters zich over de lactaties fors weten te verbeteren, zowel in

Jos Knoef is een fervent voorstander van weidegang. De banden om de poten van de koeien horen bij het Ovalert-tochtigheidsdetectie-systeem.

Het voorste deel van de ligboxenstal stamt uit 1972 en heeft twee rijen ligboxen achter de voergang, het achterste deel is in 2003 gebouwd en telt drie rijen ligboxen. De boxen zijn gevuld met paardenmest.

De kalveren lopen in een groot hok met een kalverdrinkautomaat.

celgetal, als in productie. „Ik vind het bijzonder dat de vererving van de stier precies in ons fokdoel past. Laatrijp, duurzaam, niet te groot en een mooie productie met goede gehalten. Alleen de uiergezondheid kon beter”, vindt Knoef.

Engeland

Hoewel de eerste dochtergroep van Big Winner op de NRM van 2010 minder tot de verbeelding sprak dan zijn latere dochteroptredens, waren een paar Engelsen op de NRM geïnteresseerd geraakt in de moeder van de stier. „Super Star 25 was veel gespoeld, had 74.000 liter melk gegeven en wilde niet meer drachtig worden”, vertelt Knoef. Hij verkocht de koe naar Engeland, waar ze tot nog toe niet voor nafok heeft kunnen zorgen. „We kregen vaak e-mails en foto's van hoe het met de koe was”, aldus Ingrid. „Ze loopt nu ergens in de Engelse heuvels.”

Na Super Star 25 zelf kwam er ook foktechnische belangstelling voor haar vier dochters van O Man, Orcival (2) en Lightning. Van de laatste zijn vanwege de roodfactor zes stieren naar de KI gegaan. De roodbonte Big Superstar (v. Fidelity) en Big Embrace (v. Fiction) zijn zelfs al als stiervader ingezet bij CRV, terwijl Big Redbone (v. Jerudo) als 'toekomststier' bij KI Samen beschikbaar is, evenals de zwartbonte Big Snow Ball (Radon x O Man x Lucky Leo). En ook de volgende generatie dient zich inmiddels aan. KI Kampen zette onlangs Big Festino (Talentino x Tequila x Lightning) in.

Late holsteinisering

Ondanks het succes van de Super Stars, scoren de Anna Jacoba's nog hoger voor levensproductie. Knoef kocht de eerste Anna Jacoba begin jaren '80 samen met zijn ouders bij de familie Nijhof in Schuinesloot. „Het was een dochter van de FH-stier Jonicaan 187, later een goede koe. De combinatie met Pan 230 was echter geen succes”, herinnert hij zich. „Een latere combinatie met Holstein-stier Top Brass pakte beter uit. We zijn lang doorgesamen met FH en pas halverwege de jaren '80 omgeschakeld naar Holstein”, verklaart Knoef de stierkeuze.

Anna Jacoba 71 (v. Top Brass) reikte tot 38 liter als vaars en werd ingeschreven met 88 punten. Ze zou tot een levensproductie van 154.000 kilo melk komen. Het was de eerste tientonner op het bedrijf in 2001 en dat was goed voor een feestje. „De eerste honderdtonner was er in 1997, maar dat hebben we niet gevierd. Het echte bijzondere was er al een beetje af en mijn vader was ziek”, aldus de veehouder.

Geen toevalstreffer

De Top Brass-dochter was geen toevalstreffer. Haar eerste kalf Anna Jacoba 73 (v. F16) produceerde ook 154.000 kilo melk en 10.000 kilo vet en eiwit. „Bovendien had ze geregeld een tweeling.” Een latere paring met Sunny Boy leidde tot Anna Jacoba 79, die zelfs tot meer dan 170.000 kilo melk reikte en 'uiteraard' ook tientonner werd. Knoef is erg enthousiast over Sunny Boy, maar noemt F16 nog beter. „Zijn dochters hadden jeugd en goede uiers en benen.” Hij besloot de oude Anna Jacoba 71 op latere leeftijd daarom nog een keer met F16 te insemineren. Het resultaat, Anna Jacoba 97, wist twee jaar geleden ook de barrière van 100.000 kilo melk te slechten. „Ze zag er nog uit als een jonge koe, toen we haar vorig jaar kwijtraakten. Ze kreeg een acute baarmoederontsteking na de geboorte van een tweeling.”

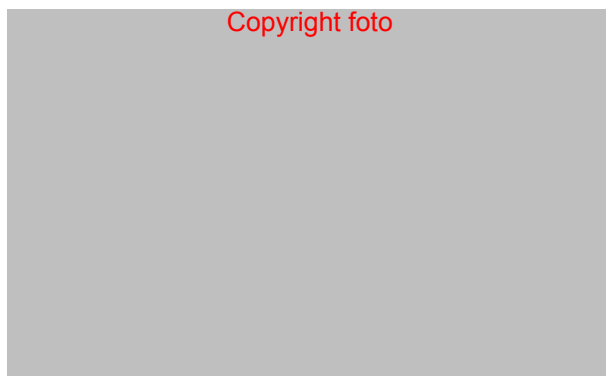
Net als haar veel oudere zus werd Anna Jacoba 97 met 88 punten ingeschreven, wat ook geldt voor haar dochter Anna Jacoba 106 (v. Abrian). „Zij is te vroeg gesneuveld. Ze stond net droog toen ze haar kalf verwierp door blauwtong.” Met Anna Jacoba 115, de Jorryn-dochter van Anna Jacoba 106, ontstond ook bij deze koefamilie KI-interesse. Niet dat er altijd weloverwogen combinaties achter schuilen overigens. „Toen Jorryn nieuw was, hebben we een aantal rietjes gekocht. De Abrian kwam terug en toen hebben we er maar Jorryn op gedaan”, zegt Knoef bijna verontschuldigend.

Big Malki

Big Anna Jacoba 115 produceert niet alleen veel liters met hoge gehalten, maar is met 90 punten voor het algemeen voorkomen ook fraai. Ze liep afgelopen zomer mee in de zware

rubriek met oudste koeien op de NRM, waarin ze als achtste van de veertien eindigde. KI Samen meldde zich als eerste voor de koe en wilde een spoeling met Shogun. Naast enkele vaarzen bij de familie Engelen in Grashoek, resulteerde de spoeling in Big Sentaro, die inmiddels als 'toekomststier' bij de Limburgse KI beschikbaar is. „Hoekland Maik kwam destijds net door en de foktechnische man van KI Samen adviseerde de koe van hem drachtig te maken”, vertelt Knoef. De natuurlijke dracht resulteerde in het stierkalf Big Malki, dat inmiddels eveneens als 'toekomststier' beschikbaar is.

Malki kwam later ook bij CRV in de picture. De fokkerijorganisatie onderzocht een rietje van de stier op genomics en besloot de stier als gevolg van de hoge uitslag en de andere bloedvoering alvast tot stiervader te bombarderen. Halfbroer Big Gerco (v. Snowman) ging inmiddels naar CRV en halfbroer Big Winnetoe (v. Windbrook) naar KI Kampen, evenals onlangs halfbroer Big Position (v. Twist). Bij het laatste stierkalf van Anna Jacoba 115 tot dusver, komen twee koefamilies uit stal Knoef samen. Big Bas (v. Big Winner) vertrok onlangs naar KI Samen. Waar de zonen van Anna Jacoba 115 zich nog moeten bewijzen, heeft Big Spell inmiddels dochters aan de melk. En de ▶

De zuivere FH-koe Pietje 645 (v. Piet Adema 158) kwam als pink naar stal Knoef en diende als embryo-ontvangster. Na afkalven bleek ze echter een goede producente en mocht ze blijven. Ze produceerde inmiddels al zo'n 75.000 liter melk. Haar vierde lactatie duurde exact 305 dagen waarin ze 11.133 kilo melk produceerde met 5,08 procent vet en 3,91 procent eiwit. Haar zonen Big Piet Adema 192 (v. Norbert 105) en Big Piet Adema 193 (v. Piet Adema 186) zijn beschikbaar bij KI Kampen.

Wietske 83 (rechts, Ramos x Canvas) is de moeder van de stier Big Spell (v. Bertil), die de gehalten en het exterieur als sterke punten heeft en vermoedelijk binnenkort door CRV wordt ingezet. Wietske 83 wordt geflankeerd door Super Star 103 (links, Big Spell x Jefferson) en Coba 767 (midden, Big Spell x O Man). Super Star kreeg 85 punten en maakte een eerste lactatie van 8.297 kg melk met 4,67 procent vet en 3,80 procent eiwit in 289 dagen. Coba is nog niet ingeschreven en wordt voorspeld op een 305-dagenlactatie van 10.180 kilo melk met 4,18 procent vet en 3,62 procent eiwit.

stier scoort flink hoger dan zijn aanvankelijke genomicsfokwaarden, zo bleek in de vorige uitgave van dit blad. De stier scoort gemiddeld voor melk met positieve gehalten en hoog voor exterieur (113). Vooral de uiers (114) vallen in positieve zin op. De kans is dan ook groot dat de stier binnenkort bij CRV beschikbaar komt. Net als Big Winner en Big Malki is Big Spell vrij van O Man, Shottle en Goldwyn-bloed. Big Spell heeft als afstamming Bertil x Ramos x Canvas x Julius x Lava en komt uit de Wietske-koefamilie van de familie Elkink uit Markelo. Wietske 9122 liep meer dan eens mee in de Canvas-dochtergroep, die Knoef als fokkerijraadslid had helpen samenstellen. „Ze bleek een goede spoelkoe en ook wij hadden een goede spoelkoe van Dustin, zodat we wat embryo's hebben geruild. Zo kwamen we aan zes embryo's van Apina Fortune en Ramos. Van de Fortune-embryo's is niks terechtgekomen, maar van Ramos kregen we twee vaarskalveren”, vertelt Knoef. „De ene met een exterieur van 83 punten en een lactatiewaarde van 100 en de andere met een exterieur van 86 punten en een lactatiewaarde van 115. De laatste werd gecontracteerd met Bertil.”

Genomics

Jos Knoef noemt de genomicstechniek een revolutionaire ontwikkeling, maar gebruikt

zelf toch veel dochtergeteste stieren.

„Genomics is van een goed middel tot doel verheven, de commercie gaat ermee aan de haal. Als je 850 euro voor een rietje moet betalen, heeft dat niks meer met fokkerij te maken”, meent hij. „Genomicsstieren hebben een betrouwbaarheid van 60 procent. We gebruiken wel genomicsstieren, maar dan de InSire-teststieren van CRV voor 9,50 euro per rietje.”

In de stierenfokkerij is het aantrekkelijk om juist wel genomicsstieren te gebruiken. „Ik gebruik soms een InSire-topstier als Snowfever. We hebben een kalf met de afstamming Snowfever x Fidelity x Orcival x Lucky Leo, zo'n kalf heeft wel direct een hoge genomic index”, aldus Knoef. Vaak wordt gezegd dat wanneer een extreem hoge stier zakt, hij nog steeds hoog is. „Maar hij kan ook voor een onderdeel fors zakken en de ketting is zo sterk als de zwakste schakel”, redeneert de fokker. „Als een stier slechte benen heeft, wil ik de stier niet eens gebruiken.”

Rondheid

De stieren die op het bedrijf worden ingezet, zijn Jeroen, Atlantic, Brooklyn, Pilot, Cricket en Big Winner en ook nog steeds Kian en soms Laurenzo. Knoef noemt de productie een belangrijk selectie criterium. „Je moet

niet vergeten waarvoor je de koeien in eerste instantie hebt.” Over Atlantic heeft Knoef eerst getwijfeld. „Ik zie graag jeugd en Atlantic geeft dat wat te weinig. Toch vind ik dat je om zijn andere goede eigenschappen niet om de stier heen kunt.”

Wie bij Knoef door de veestapel loopt, zal de correctheid van de koeien en de goede uiers opvallen, maar ook dat vooral de vaarzen niet al te groot zijn. „Wij hoeven geen zware vaarzen. Veel kampioensvaarzen zie je later niet terug als oude koe op de keuring. Kennelijk keuren we toch te veel op maat, openheid en diepte en waarderen we rondheid te weinig.” Dat brengt Knoef op de basisgedachte van het aAa-systeem – hij laat zijn koeien overigens niet analyseren – wat hij door de jaren heen steeds meer is gaan waarderen. Hij ondervond het bij de combinaties met Anna Jacoba 115. Big Malki en Big Position waren mooie complete stieren, omdat ze van hun vaders meer rondheid meekregen. En de dieren uit een spoeling met Danillo vielen hem juist tegen. „Die waren te smal en te scherp. Ook hebben we een Shogun uit de Jorjyn gespeeld met Maik. Dat is eigenlijk iets te rond, maar als we de Triple-A-mensen mogen geloven, dan worden veel stieren te hoog en te smal, dus wellicht is zo'n stier wel welkom.”

Om de kwaliteit van de veestapel op een zo

Op het bedrijfsbord de beeltenis van Pinkpop Star 5, de grootmoeder van Big Winner.

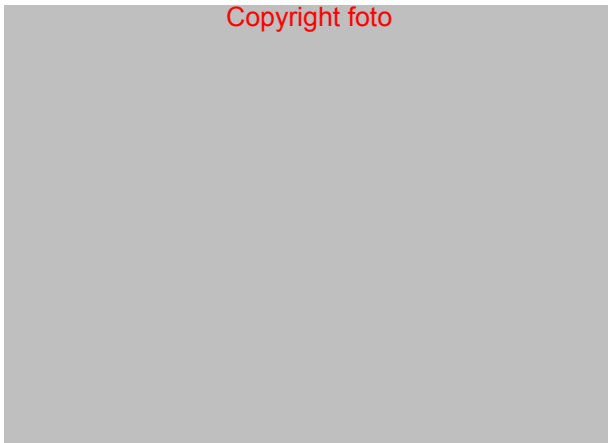
Copyright foto

Bedrijfsgegevens

Jos (54) en Ingrid (45) Knoef melken met hun kinderen Ben (21, links op de foto), Tom (20), Thijs (18), Koen (16), Bas (15) en Esther (11) in Geesteren (OV) zo'n honderd koeien. Bij het bedrijf horen tevens zo'n 200 stuks jongvee, die deels in een gehuurde stal op twee kilometer afstand zijn gehuisvest. Verder levert Knoef op jaarbasis een dertigtal dekstieren af aan collega-veehouders. Het bedrijf is gemengd vanwege de 600 aanwezige vleesvarkens, een tak overigens waar de familie niet meer in investeert. Het rollend jaargemiddelde van de veestapel be-

draagt 11.398 kilo melk met 4,09 procent vet en 3,59 procent eiwit. Het quotum bedraagt 954.000 kilo, maar de laatste jaren leverde het bedrijf meer dan een miljoen kilo melk aan de fabriek. Knoef is een fervent beweider, hij geniet van de koeien in de wei. In de zomer gaan ze dag en nacht naar buiten en de kalveren worden al vanaf een half jaar oud geweid. Het bijvoeren op stal en het voeren in het winterseizoen gebeurt door de loonwerker. Die voert een mengsel van graskuil, maïs, maïsgluten, aardappelvezel en een maatsmeel. „Ik heb zelf geen hobby aan machines.

Copyright foto

Big Anna Jacoba 115 (AV 90) is met haar hoge productie – ze produceerde al zo'n 60.000 kilo melk met 3,90 procent eiwit – fraaie voorkomen en outcross afstamming (Jorryn x Abrian x F16 x Top Brass) een populaire stiermoeder. Haar tot dusver bij de KI beschikbare zonen zijn Sentaro (v. Shogun), Malki (v. Maik), Gerco (v. Snowman) en Winnetoe (v. Windbrook). Al naar de KI vertrokken zijn inmiddels ook haar zonen Position (v. Twist) en Bas (v. Big Winner).

Copyright foto

Big Malki (Maik x Jorryn) staat als 'toekomststier' bij KI Samen op de stierenkaart. CRV onderzocht de stier op genomics en benutte hem reeds als stiervader.

hoog mogelijk peil te brengen, houdt Knoef al het vrouwelijk jongvee aan tot na de eerste kalving. Desondanks noemt hij het selecteren van de vaarzen het moeilijkste wat er is. „Het eerste waar je naar kijkt is of een vaars een honderdtonner zou kunnen worden. Zo niet, dan gaat ze weg.“ Het blijkt echter makkelijker gezegd dan gedaan. Knoef houdt ruwweg een ondergrens aan van 83 punten voor het exterieur, 'of je moet er zelf wat in zien'. Hij kijkt naar de productie en houdt daarbij ook rekening met de laatrijpheid van de vaders. „Ik vind dat laatrijpheid te weinig wordt ingewogen in de Inet. De derde lijst verdient een zwaardere weging, omdat die veel meer zegt over de vierde en volgende lactaties dan het gemiddelde van de eerste drie.“ Tenslotte let Knoef op de genomicsfokwaarden en dan vooral op die voor uiergezondheid en Inet. Als deelnemer aan CRV DataPlus worden alle dieren op het bedrijf gegenotypeerd. Een voordeel van veel jongvee is dat de dieren kunnen dienen als ontvangster voor embryo's. Knoef koopt voor dit doel soms zelfs jongvee aan, om ze normaal gesproken na het afkalven weer te verkopen. Zo kocht hij van een stoppende buurman 15 stuks Fries-Hollands jongvee. „We hebben een paar na het afkalven laten lopen. Ze deden het niet allemaal goed, maar enkele wel. Er loopt er nog eentje die goed mee kan komen en

inmiddels al 75.000 kilo melk met 5,00 procent vet en 3,91 procent eiwit heeft geproduceerd. KI Kampen wilde er wel een stier van hebben, zodat Big Piet Adema 192 en 193 daar nu beschikbaar zijn.“

Big Boukje 192

Hoewel deze Pietje 645 weliswaar al een mooi levenstotaal heeft bereikt, is er op het bedrijf een koe die nog meer dan 100.000 kilo melk méér heeft gegeven. Met haar 17 jaar is ze de oudste koe van de koppel, Big Boukje 192 (ze siert de voorpagina van dit blad). Ze produceerde tot dusver 184.721 kilo melk met 4,59 procent vet en 3,84 procent eiwit en daarmee al ruim meer dan 15.000 kilo vet en eiwit. De koe komt volgens haar eigenaar nog altijd vlot naar de melkstal en is ook steevast bij de eersten in de wei, waar ze altijd loopt te vreten. Ze is ook weer geïnsemineerd. Eerst twee keer van Atlantic en onlangs van Kian. Ze kalfde dit jaar ook van Kian en bracht een roodbont vaarskalf, wat helaas doodging. Met haar afstamming Cash x Labelle x F16 x Tops x Amos is het erg bijzonder dat ze de roodfactor heeft. „Die komt bij de tweede generatie FH voor de Amos vandaan. Destijds werd het gezien als een erfelijk gebrek“, weet Knoef. De hoge levensproductie is des te bijzonderder met de wetenschap dat ze als

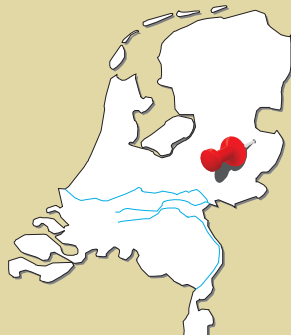
vaars op zeven maanden – achteraf vanwege CVM – verworpen heeft. Wellicht heeft het ermee te maken dat de koefamilie al van oudsher op het bedrijf aanwezig is en daardoor een streepje voor heeft. „Ik weet niet anders dan dat ze er zijn. Mijn vader was melkventer in Borne en molk daar ook een paar koeien. In 1955 is hij op de huidige locatie met acht koeien begonnen. Daar waren al Boukjes en Ijbeltjes bij.“

Beperkende factor

Met het oog op het verdwijnen van de melkquotering volgend jaar, rijst de vraag of het niet interessant is om wat minder scherp te selecteren in de vaarzen. Knoef heeft 200 stuks jongvee en 100 koeien, zodat zeker de helft wordt verkocht. „We zouden inderdaad kunnen groeien richting het quotumloze tijdperk, maar zijn dat vooralsnog niet van plan. Niet alleen het quotum is namelijk een beperkende factor, maar ook de 2 x 4 stands open tandem melkstal.“ Investeren in een nieuwe melkstal of robots blijkt echter nog niet aan de orde. Vanwege de hoge grondprijzen op de huidige locatie, kocht Knoef grond in het Drentse Benneveld op 54 kilometer afstand. „Mocht zoon Ben boer willen worden, dan is het misschien wel interessant om een bedrijf in het noorden te kopen.“ ■

Naast de melkquotering geldt de 2 x 4 open tandem melkstal als een beperkende factor bij een eventuele groei van het bedrijf.

Bovendien vind ik een mengwagen te duur en is door de loonwerker laten voeren ook wel makkelijk”, aldus Jos Knoef. In de stal zijn geen krachtvoerboxen en de koeien krijgen dus alleen in de melkstal brok. Via zogenaamde Calan-deurtjes hebben de hoogproductieve koeien toegang tot aanvullend voer in de vorm van een mengsel van maïs, maïsgluten, geplette tarwe, meel en mineralen. Knoef heeft een 37 hectare grote huiskavel. Het totale grondareaal bedraagt ruim 100 hectare, waarvan 36 hectare op afstand in Drenthe ligt. Op 25 hectare wordt maïs geteeld, op de rest gras.

Copyright foto

